

จังหวัดสงขลา
มะม่วงเบา "สินค้า GI"

ประวัติความเป็นมา

มะม่วงเบาสงขลา

ในสมัยก่อนแต่ละบ้านในพื้นที่มักจะมีต้นมะม่วงเบาเกือบทุกบ้าน โดยสันนิษฐานว่าเริ่มปลูกที่อำเภอสิงหนคร เป็นเวลากว่า 100 ปีมาแล้ว เป็นที่รู้จักมากขึ้นเมื่อมีกลุ่มคนจีนฝั่งอำเภอเมือง นั่งเรือแจวข้ามฟากมาซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากับฝั่งสิงหนคร ซึ่งสมัยนั้นนิยมรับประทานมะม่วงเบาผลสุกมากกว่าผลดิบ ลักษณะการปลูกมะม่วงเบาในสมัยนั้นนิยมปลูกไว้สำหรับบริโภคในครัวเรือน แสดงพื้นที่อาณาเขตที่ดินของตนเองและสร้างความร่มรื่นเท่านั้น หลังจากการก่อสร้างสะพานติณสูลานนท์เสร็จ การเดินทางระหว่างสิงหนคร เกาะยอ และหาดใหญ่ มีความสะดวกมากขึ้น ทำให้การค้าขายคล่องตัว เริ่มมีพ่อค้าคนกลางรับซื้ออาหารทะเล ผลผลิตทางการเกษตร และมะม่วงเบามาขายในตลาดหาดใหญ่

ชาวบ้านอำเภอสิงหนครและอำเภอใกล้เคียงเริ่มมีการปลูกมะม่วงเบามากขึ้น ทำให้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเรียกว่า "มะม่วงเบาสงขลา" กลุ่มชาวบ้านจึงได้รวมตัวกันแปรรูปผลผลิตจากมะม่วงเบา ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกร ทั้งยังสามารถช่วยแก้ปัญหามะม่วงเบาล้นตลาดได้อีกด้วย แต่จะมีการปลูกมากในคาบสมุทรสทิงพระ โดยเฉพาะอำเภอสิงหนคร มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดกว่า 2,000 ไร่

คำนิยาม

มะม่วงเบาสงขลา "สินค้า GI"

มะม่วงเบาสงขลา (Songkhla Mini Mango หรือ Ma-Muang Baw Songkhla) หมายถึง มะม่วงเบาผลสด มะม่วงเบาแช่อิ่ม มะม่วงเบาดองเกลือ ซึ่งเตรียมจากผลมะม่วงเบาสด ผลขนาดเล็ก ทรงกลมแกมรี ก้านช่อสั้น พวงใหญ่ เปลือกบางสีเขียวอ่อน กลิ่นหอมแรง น้ำยางใส มีรสชาติเปรี้ยว เนื้อสีขาวแน่นและกรอบ

ปลูกในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ ซึ่งประกอบด้วย อำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสสินธุ์ และอำเภอระโนด โดยสามารถแปรรูปในทุกอำเภอของจังหวัดสงขลา

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย GI THAI GEOGRAPHICAL INDICATION

ขอบเขตที่ตั้งและการพิสูจน์แหล่งกำเนิด

ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์ ขอบเขตพื้นที่การปลูกมะม่วงเบาสงขลา ครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสสินธุ์ และอำเภอระโนด และมีขอบเขตพื้นที่การแปรรูปมะม่วงเบาสงขลาครอบคลุมทั้งจังหวัดสงขลา

การพิสูจน์แหล่งกำเนิด มะม่วงเบาสงขลา ต้องมีการปลูกและแปรรูปในเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น กระบวนการปลูกและแปรรูปจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า มะม่วงเบาสงขลา รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

- ผู้ขอขึ้นทะเบียน : จังหวัดสงขลา
- ที่อยู่ : ศาลากลางจังหวัดสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 900000
- เลขที่คำขอ 63100256 ทะเบียนเลขที่ สช 65100190
- วันที่ขึ้นทะเบียน : 14 ตุลาคม 2563

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

มะม่วงเบาสงขลา

ทะเบียนเลขที่ สช 65100190

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มะม่วงเบาสงขลา คำขอเลขที่ 63100256 ทะเบียนเลขที่ สช 65100190 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 14 ตุลาคม 2563

ประกาศ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. 2565

(นายวุฒิไกร ลีวีระพันธุ์)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มะม่วงเบาสงขลา ทะเบียนเลขที่ สช 65100190
https://s.moac.go.th/zLB9kB

PR สนง. กษ. สงขลา | สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา
SONGKHLA PROVINCIAL AGRICULTURE AND COOPERATIVES OFFICE
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา
https://www.opsmoac.go.th/songkhla-home
saraban_ska@opsmoac.go.th
074-313904 , 086-4883645

จังหวัดสงขลา
มะม่วงเบา "สินค้า GI"

กระบวนการผลิต

การปลูก นำมะม่วงเบาสายพันธุ์พื้นเมืองที่ได้มาจากการขยายพันธุ์เองของเกษตรกรในพื้นที่ โดยวิธีการเพาะเมล็ด เสียบยอด หรือทาบกิ่ง

1. วิธีการเพาะเมล็ด ควรคัดเลือกเมล็ดที่เกิดจากต้นแม่ที่สมบูรณ์แข็งแรง ผลแก่จัดและมีความสมบูรณ์ ไม่มีโรค และแมลงทำลาย โดยนำผลมะม่วงมาล้างน้ำเพื่อเอาเนื้อมะม่วงออกให้หมด และนำไปฝังในวัสดุเพาะที่เตรียมไว้

2. วิธีการทาบกิ่ง ใช้มีดเฉือนยอดของต้นตออกให้เป็นปากฉลาม จากนั้นใช้มีดเฉือนที่กิ่งพันธุ์สึกเข้าไปในเนื้อไม้เล็กน้อย แล้วนำรอยเฉือนมาประกบกันให้แบบสนิท โดยให้เปลือกสัมผัสกันให้มากที่สุด จากนั้นพันและรัดรอยต่อให้แบบสนิท เพื่อกันน้ำซึมเข้าไปในรอยทาบ โดยพันจากล่างขึ้นบน เสร็จแล้วใช้เชือกผูกถุงต้นตอให้ติดกับกิ่งพันธุ์ เพื่อไม่ให้ต้นตอแกว่งเมื่อทาบกิ่ง เมื่อรอยทาบของกิ่งประสานกันสนิท ให้ตัดกิ่งพันธุ์ดีตรงใต้รอยทาบเพื่อนำไปชำและปลูกต่อไป

3. การเสียบยอด นำต้นตอมาตัดยอด และผ่ากลางลำต้นของต้นตอ จากนั้นนำยอดพันธุ์มาเฉือนให้เป็นรูปลิ่ม และเสียบยอดพันธุ์ลงไปในแผลของต้นต่อให้รอยแผลตรงกัน ใช้เชือกมัดด้านบนและด้านล่างของรอยแผลต้นตอให้แน่น จากนั้นคลุมต้นที่เสียบยอดด้วยถุงพลาสติก หรือนำไปเก็บไว้ในกระโจมพลาสติก เมื่อรอยแผลประสานกันดี นำออกมาพักไว้ในเรือนเพาะชำ และนำไปปลูกต่อไป

ระยะปลูก เกษตรกรใช้ปลูก มีตั้งแต่ระยะ 4 X 6 เมตร ระยะ 6 X 6 เมตร ระยะ 8 X 6 เมตร และระยะ 8 X 8 เมตร ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพื้นที่

คุณลักษณะของสินค้า

1.พันธุ์ : มะม่วงเบา

2.ลักษณะทางกายภาพ (มะม่วงเบาผลสด)

- รูปร่าง : มีลักษณะผลเล็ก ทรงกลมแกมรี ออกผลเป็นช่อ ช่อละประมาณ 10 - 25 ผล ก้านช่อสั้น พวงใหญ่ น้ำหนักประมาณ 23 - 50 ผลต่อกิโลกรัม
- เปลือก : เปลือกบาง สีเขียวอ่อน น้ำยางใส
- เนื้อ : สีขาว แน่นและกรอบ
- รสชาติ : เปรี้ยว กลิ่นหอมแรง

มะม่วงเบาแช่อิ่ม ใช้มะม่วงเบาผลสดอ่อน ปอกเปลือก นำเมล็ดออก และผ่าซีก เนื้อสีเหลืองอ่อน เนื้อกรอบ รสชาติ เปรี้ยว หวาน เค็ม

มะม่วงเบาดองเกลือ ใช้มะม่วงเบาผลสดอ่อน ไม่ปอกเปลือก นำเมล็ดออก และผ่าครึ่ง เนื้อสีเหลือง อมน้ำตาล เนื้อกรอบ รสชาติ เปรี้ยว เค็ม

กระบวนการแปรรูป

1. มะม่วงเบาแช่อิ่ม เตรียมมะม่วงเบาผลสดอ่อน นำมาล้างทำความสะอาดตัดขั้วผลและปอกเปลือก ผ่าซีก แกะเมล็ดออกและหั่นเป็นชิ้นตามแนวยาว จากนั้นให้นำไปแช่น้ำปูนใส น้ำเกลือ และน้ำสะอาด ใช้ระยะเวลาประมาณ 8 - 12 ชั่วโมง และทำการแช่อิ่มโดยใช้น้ำเชื่อมระยะเวลาประมาณ 1 - 3 ชั่วโมง

2. มะม่วงเบาดองเกลือ เตรียมมะม่วงเบาผลสด นำมาล้างทำความสะอาด ผ่าครึ่งเอาเมล็ดออก ไม่ต้องปอกเปลือก ล้างทำความสะอาด และนำไปแช่น้ำเกลือใช้ระยะเวลาประมาณ 3 วัน จากนั้นล้างน้ำอีกครั้งและนำไปบรรจุหีบห่อ

การบรรจุหีบห่อ รายละเอียดบนฉลากให้ประกอบด้วยคำว่า "มะม่วงเบาสงขลา หรือ SONGKHLA MINI MANGO หรือ MA-MUANG BAW SONGKHLA" ระบุ ชื่อ ที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ของผู้ผลิต ผู้ประกอบการค้าที่สามารถติดต่อได้ ระบุวันเก็บเกี่ยว วันผลิต วันบรรจุ

สมาชิก/กลุ่มและการตลาด

สมาชิก/กลุ่ม

เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเบา จำนวน 400 ราย พื้นที่ 701 ไร่
เกษตรกรได้รับ GAP จำนวน 29 ราย พื้นที่ 163 ไร่
เกษตรกรได้รับ GI จำนวน 11 ราย ปริมาณผลผลิต 534 ตัน
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 762 กิโลกรัม ราคาขายมะม่วงเบาผลอ่อนโดยราคาเฉลี่ย 15.05 บาท/กิโลกรัม ผลผลิตออกมากช่วงเดือนมีนาคม ถึง เมษายน และ เดือนกันยายน ถึง ตุลาคม

กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านนาออก ตำบลสทิ้งหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีสมาชิก จำนวน 24 ราย

การตลาด

1. ขายออนไลน์ หรือ Page Facebook ของกลุ่มเกษตรกร
2. งานมหกรรมต่างๆ และงานของดีจังหวัดสงขลา
3. พ่อค้าท้องถิ่น พ่อค้าต่างถิ่น กลุ่มแปรรูป ผู้บริโภค
4. ผู้ประกอบการ ลูกค้าทั่วไป

PR สนง. กษ. สงขลา | สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา
SONGKHLA PROVINCIAL AGRICULTURE AND COOPERATIVES OFFICE
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา
https://www.opsmoac.go.th/songkhla-home
saraban_ska@opsmoac.go.th
074-313904 , 086-4883645